

Het Lokvogeltje

KNNV afdeling Lelystad

Jaargang 47 Zomer 2021

Rare jongens die vogelaars !?

Wasbeerhond rukt op

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

www.editoo.nl

Indien onbestelbaar:

E.F. Zijlstra, Karveel 5897, 8242WE Lelystad

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, afdeling Lelystad

De Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV) ofwel de vereniging voor veldbiologie, is een vereniging van mensen die iets hebben met de natuur. Ze willen de natuur beleven, proberen te begrijpen en beschermen. Daarom zijn de leden van de KNNV vaak buiten in het veld te vinden. Belangstelling voor de natuur en kennis van de natuur gaan hand in hand. Jong en oud kunnen er terecht. Zowel vakmensen als liefhebbers die meer willen weten, zijn er te vinden.

Bestuur

Voorzitter:

Jeroen Reinhold, Archipel 35-44, 8224 HK Lelystad
tel. 0320-231971, M: voorzitter_lelystad@lelystad.knnv.nl

Secretaris:

Wim Boersma, Schoener 44-08, 8243 XH Lelystad
tel.: 0320-254612, M: secretaris@lelystad.knnv.nl

Penningmeester & Ledenadministratie:

Arne Bakker, Ringdijk 375, 8244 BM Lelystad
tel. 0320-261316, M: penningmeester@lelystad.knnv.nl

Natuurhistorisch secretaris

Jan Marbus, Saerдам 137, 8242 JD Lelystad
tel. 0320-701448, M: n.h.secretaris@lelystad.knnv.nl

Algemeen lid

Helma Rabelink, Lelystad
tel. 0320-221435, M:

Redactie Lokvogeltje

Bert Zijlstra, Karveel 58-97, 8242 WE Lelystad
tel. 0320-247525, M: redactie@lelystad.knnv.nl

Website

Arne Bakker, Ringdijk 375, 8244 BM Lelystad
tel. 0320-261316, M: penningmeester@lelystad.knnv.nl

Werkgroepen

Heemtuiningroep

Jan Marbus, Saerдам 137, 8242 JD Lelystad
tel. 0320-701448, M: Marbusjan33@gmail.com

Vogelwerkgroep

Berry van Elst, Rozengaard 18-29, 8212 DP Lelystad
tel. 0320-242769, M: vanelsten@ziggo.nl

Fotografie

Ap Bernhart, Bastion 85, 8223 GK, Lelystad
tel. 0320-243861, M: ap.bernhart@gmail.com

Contact:

Zie gegevens bij secretaris

W: <http://www.knnv.nl/lelystad>

M: lelystad@knnv.nl

KVK-nummer: 32156889

Lidmaatschap

Lidmaatschap: €29,50

Huisgenootlid: €12,50

Donateur: €17,50

Rekening: NL72 INGB0004 3423 84

ANBI Status KNNV Lelystad

KNNV-Lelystad is een ANBI. Een ANBI is een algemeen nut beogende instelling die een aantal belastingvoordelen heeft. Zo betaalt een ANBI geen erfbelasting of schenkbelasting voor erfenissen en schenkingen die de instelling gebruikt voor het algemeen belang. Dat wil zeggen, dat indien donateurs KNNV-L'stad opnemen in hun testament daarover geen belasting wordt geheven. Donateurs van een ANBI mogen hun giften aftrekken van de inkomsten- of vennootschapsbelasting. Om in aanmerking te komen voor de aftrek van periodieke giften, moeten de donateur en de ANBI de gift vastleggen in een overeenkomst.

Het volgende Lokvogeltje zal begin september 2021 verschijnen, **kopij inzenden vòòr 15 augustus a.s. a.u.b.** Disclaimer: Standpunten verwoord door leden in dit lijfblad zijn niet automatisch standpunten van het bestuur van de KNNV afdeling Lelystad.

Deze Bostulp (Tulipa sylvestris) in het Woldbos werd vastgelegd door Karin Portegies.

De wereld draait door

Van de voorzitter

Het is lente. De vogels zijn weer terug en zingen dat het een lieve lust is. De planten schieten weer uit de grond en het landschap kent weer vele schakeringen groen.

Ondertussen gaat het met de besmetting met corona gelukkig ook weer wat beter: het aantal besmettingen daalt. Waarschijnlijk heeft dat ook te maken met de lente dus dat geeft hoop voor de zomer.

De luiken gaan langzaam op een kier. Zou een soortzoekdag op 3 en 4 juli, samen met gemeente Lelystad en IVN-Lelystad werkelijk haalbaar worden? Samen op zoek naar een deel van de 2021 soorten in het Nationaal Park Nieuw Land? In dit jaar wil het Nationale Park waar ook het Hollandse Hout (onze uitvalsbasis van die dag) onder valt, 2021 soorten in het gebied vaststellen.

Via waarneming.nl is te zien wat de stand ondertussen is: <https://waarneming.nl/bioblitz/bioblitz-nationaal-park-nieuw-land-2021soortenjaar/>. Op moment van schrijven (15 mei) is de stand 1454 soorten. Dat zijn 71 % van het aantal gestelde soorten. Of dit evenement uiteindelijk doorgaat kunt u straks weer lezen in de digitale nieuwsflits. De manier om toch zo goed mogelijk te anticiperen op de (on)mogelijkheden van het samen naar buiten gaan.

Ook de eerste digitale lezing van de KNNV was een feit. Een lezing over de kraanvogels van Jan Marbus. Op digitaal gebied waren er nog enkele hobbels die geslecht moesten worden. De mensen die de lezing gevolgd hebben, hebben er weinig van gemerkt maar voor de volgende lezing zijn er enkele leermomentjes geweest. Op naar de volgende lezing!

Ondertussen zijn helaas ook twee leden overleden. Beiden waren al wat langere tijd uit zicht vanwege de leeftijd en/of lichamelijke gebreken.

Op 23 april overleed op 88 jarige leeftijd Tiny Over-Offermans en op 67 jarige leeftijd overleed op 4 april Trudy Thomassen- Gerritsen. Trudy was vooral binnen de heemtuingroep en fotowerkgroep actief. Haar fotoboek over de Heemtuin was een van haar bekendere producten. Ik wens de familie ook vanaf deze plek veel sterkte toe.

Met de daling van het aantal coronapatiënten nemen ook de mogelijkheden om vakantie te vieren weer toe. Om me heen zie ik mensen weer voorbereidingen treffen om de vakanties te kunnen regelen. De meeste KNNV-ers zullen dan buiten Flevoland de natuur gaan verkennen. Lekker wandelen, fietsen en genieten van de zomer. De wereld draait weer door.

Jeroen Reinhold
Voorzitter KNNV-Lelystad

Agenda

Het moment komt dichterbij dat verenigingen weer iets mogen organiseren waarbij mensen bijeen zijn. De juiste datum voor zo iets is nog ongewis en daarom zien we af van het annunceren van excursies onder voorbehoud. Graag verwijzen we naar een eventuele nieuwsbrief of –flits.

Digi-lezing

Op 14 april presenteerden we bij wijze van experiment digitaal een lezing over kraanvogeltoerisme: Naar de Kranen. Dat heeft ons veel geleerd. Allereerst moet de annoncering veel beter. Nu waren er 9 toehoorders. De lezing moet worden opgenomen, zodat degene die verhinderd was, op een later tijdstip kan kijken. Op You Tube zijn goede voorbeelden van KNNV-lezingen te zien. Neem bijv. de lezing van Bart Heijne- onze landelijk voorzitter- over Mycorrhiza's. Ook de presentatietechniek moet beter: nu kon er geen filmpje vertoond worden. In september staat er weer een lezing op de rol. Of die digitaal of fysiek gepresenteerd wordt, is nog afwachten.

Kraanvogels in Extremadura. (Foto: Jan Marbus)

2021 soorten zoeken in Lelystad

In de afgelopen jaren zijn veel gebieden onder de noemer Soortenzoekdag onderzocht op de aanwezige flora en fauna. Afgelopen jaar is dit niet gelukt. Dit jaar wordt er wel een poging gedaan waarbij aangehaakt wordt aan de oproep vanuit de beherende instantie van Nationaal Park Nieuw Land. In dit jaar, 2021, wordt geprobeerd om 2021 soorten vast te leggen in één of meerdere deelgebieden van het Nationale Park (de Marker Wadden, de Oostvaardersplassen, Lepelaarplassen en het Markermeer).

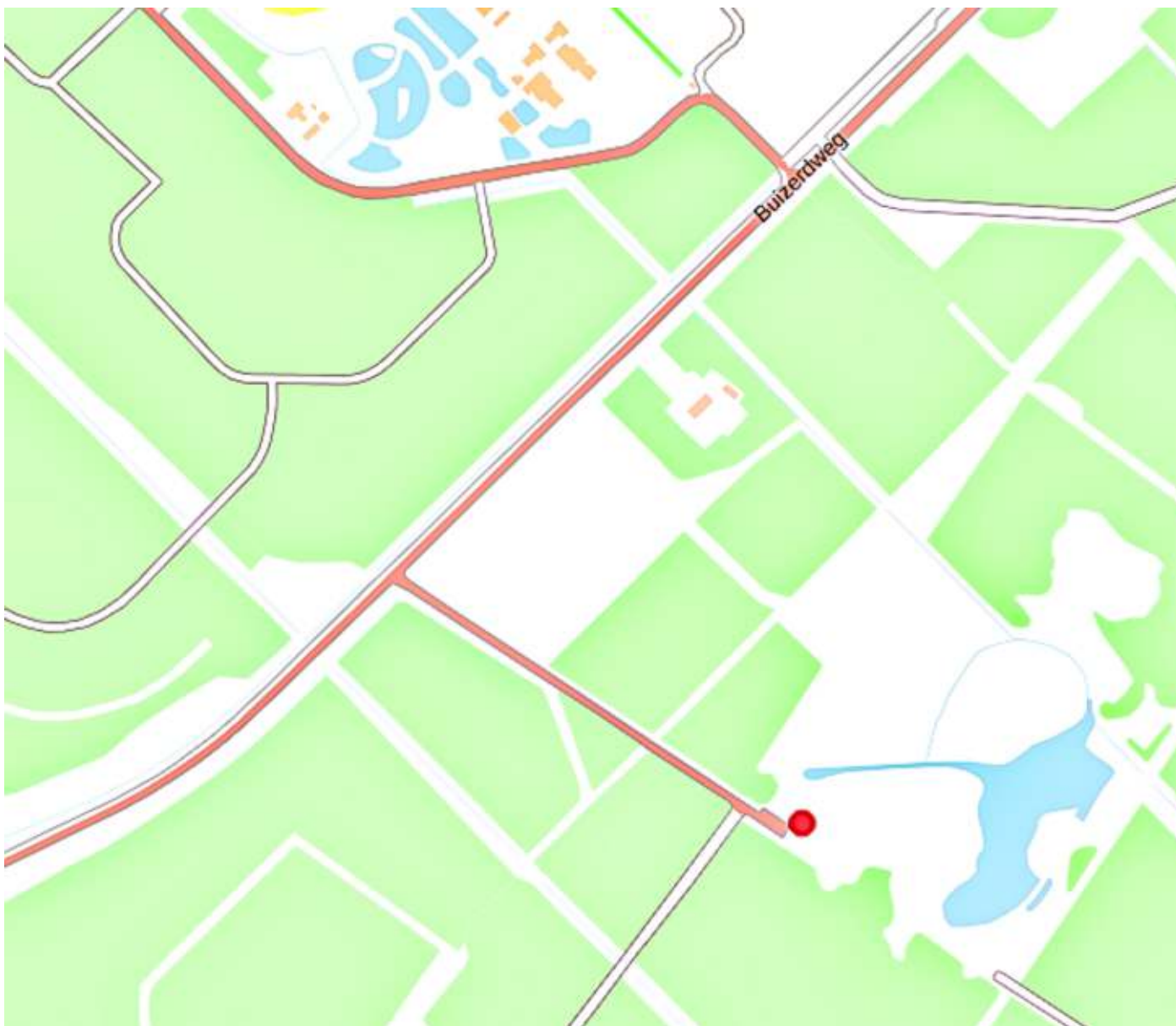
Locatie voor dit event is de poel in de Hollandse Hout, bereikbaar vanaf de Buizerdweg. Parkeren kan op de parkeerplaats aan het begin. Deze locatie is prima te befietsen. Zie het kaartje op de volgende pagina.

Het programma “2021 soorten zoeken in Lelystad” vindt u hieronder.

Arjan van der Veen

ZATERDAG	3 juli 2021
22:00 uur	Opening Soortenzoekdag door wethouder Schoone
22:30 uur	EXCURSIES: Vleermuizen met de bat-detector (Jeroen) + Nachtvlinders op licht (Jan-Paul, Ico)
ZONDAG	4 juli 2021
10:00 uur	EXCURSIE: vogels zien, horen en herkennen (Jan, Helma) + Bodemleven springstaarten/regenwormen (Arjan, Marieke)
11:00 uur	EXCURSIES: Planten (Bram, Arjan) + Bodem en waterbeestjes bewonderen (Kinderprogramma)
12:00 uur	LUNCHPAUZE
13:00 uur	EXCURSIES: Libellen zien (Jan & Marijke) + Bijen (Jeroen) + Kortmossen en klimaat (Henk) + Waterbeestjes vangen (Kinderprogramma)
14:30 uur	EXCURSIES: Bijen (Jeroen) + Vlinders (Bram)
16:00 uur	Einde

Locatie voor de soortenzoekdag.

Obsidentify

In een landelijke krant trof ik een klein artikeltje over Obsidentify. Het verhaal gaat ongeveer zo: iemand heeft een geweldige natuurapp ontdekt, Obsidentify. Deze app identificeert soorten. Alles naast huis wordt onderzocht. Bij de tweede soort is het raak: zeldzaam. Het zoekgebied wordt uitgebreid richting stad, kieren en spleten krijgen de volle aandacht. Op een stadsmuur vind ik heldergele plekken met een korrelige structuur. De app suggereert: Gele poederkorst, zeldzaam. Vol trots worden de waarnemingen opgeladen naar waarneming.nl. Niet veel later krijg ik een berichtje terug: Dit is gele verf.....

Horen Zien Schrijven

Leuke of opvallende waarnemingen van Flevolandse bodem of elders door en voor u verzameld.

Naar aanleiding van de Mandarijneend meldde Liezeke Bianchi het volgende: Ik las het stukje over de mandarijneend in het lokvogeltje. Zelf heb ik op 12 januari het paartje gezien in het Zuigerplas vlak bij het Kofschip. Eerder heb ik ook al het paartje gezien daar bij de Herman Bekius school. Bijgaande foto is met mijn iPhone gemaakt en slecht maar toch zichtbaar als bewijs op 12 januari. Dit als aanvulling op het stukje.

Na bestudering van de foto blijkt de eend een mevrouw Wilde eend te zijn. Jammer voor Liezeke, Martin en meneer Mandarijneend. Gezien het aantal meldingen op waarneming.nl zal het waarschijnlijk niet lang meer duren (naschrift van redactie)

Mandarijneend. (Foto: Liezeke Bianchi)

Wim Boersma kwam 23 maart met de melding van een paartje **Boomkruiper** zeer actief in de tuin. Dit is het derde achtereenvolgende jaar dat ze regelmatig langs komen. De buurt krijgt wat grotere oudere bomen langzamerhand.

Deze week, 21 april, zag Karin Portegies de **Bostulp** (*Tulipa sylvestris*) bloeien op een paar plekken in het Woldbos.

Bostulpen in bloei. (Foto: Jan Marbus)

Voorkomen van **Eikvaren** op diverse boomsoorten in de bossen rond Lelystad, opgetekend door Bram Smit.

Eikvarens vestigen zich in de bossen rondom Lelystad en in Flevoland vooral op de stammen van schietwilgen.

Ze groeien echter ook op de stammen van diverse andere boomsoorten. In het Gelderse hout heb ik ook al jaren eikvarens waargenomen op diverse stammen van eensteilige meidoorn in een bosje op een sterk beschaduwde plaats langs een fietspad.

In 2018 groeiden hier op 3 bomen met schuinhangende stammen in totaal 11 planten van eikvaren. Op dit moment zijn in hetzelfde bosje, maar op andere bomen, 9 eikvarens aanwezig op 3 bomen. Op één boom hebben 7 planten een plek gevonden. In het Zuigerplasbos groeide eikvaren op een zwarte els.

Onlangs ontdekte ik tijdens een wandeling rond de Zuigerplas aan de noordzijde enkele eikvarens die op de stam van een esdoorn juist boven de grond groeiden. Ook op gewone vlier en iep heb ik wel eens eikvarenplanten aangetroffen.

Eikvaren (foto: Bram Smit)

Vondst neofyt door Jan Marbus

Het duurde even, maar nu staan we vaker open voor wat er leeft in ons nieuwe, ons eigen biotoop: het stedelijk gebied. In de plantenwereld heet het al het urbaan district. Samen met de opwarming van ons klimaat biedt dat levenskansen voor vreemde organismen. Onze intensieve mobiliteit vergroot die kansen. De vondst van **Kransmuur** (*Polycarpon tetraphyllum*) illustreert dat proces. Bij de ingang van de Bataviawerf (waar bezoekers van 'overal' langs komen), staat tussen de bestrating en de muur een vrij rijke groeiplaats van deze nieuwkomer. De plant is in 1990 voor het eerst in ons land aangetroffen. Ton Denters noemt in zijn boek *Stadsplanten*, de soort een typisch warmteminnende stadsplant.

Kransmuur. (Foto: Jan Marbus)

Jeroen Reinhold kent z'n plekjes en krijgt via diverse kanalen warnemingen binnen. Lees en geniet.

Morieltje en nonnenkapkluifzwam

Het zou zomaar de laatste keer kunnen zijn dat de voorjaarspaddenstoelen bij het politiebureau De Doelen bewonderd konden worden. Hier zijn zo'n 300 woningen gepland. Sjouke en Jan Meijerink, samen met Hilde de Meris hebben dit grasveld dan ook dit voorjaar afgezocht op **Voorjaarsmorieltjes**. Ondanks het droge weer dat voorafging hebben ze er 2 gevonden. Het blijft een mooie (duin)soort die op dit soort zandige plekken kan groeien. Jeroen kon daarnaast nog een aantal **Nonnenkapkluifzwammen** vinden. Een paddenstoel met een vreemd gevormde zwarte hoed die wel iets op een kap van een non lijkt.

Neushoornkever

Jan Nagel meldde de vondst van meerdere neushoornkevers in Creil en Frans van Alebeek een dier uit het bosgebied Hollandse Hout van Lelystad. Bij Jan zaten de dieren in een hoop houtsnipper die de bewoners aan het afgraven was. Op verzoek van Jan is de bewoner daarmee gestopt en kunnen de larven zich verdere ontwikkelen aan de schimmels in dit dode hout. Het dier van Frans werd gevonden onder een boomstam.

Neushoornkever. (Foto: Jeroen Reinhold)

Morieltje. (Foto: Jeroen Reinhold)

Wasbeerhond

Door de inzet van wildcamera's worden met enige regelmaat wasbeerhond geregistreerd. De camera's hebben altijd het doel om ander dier te treffen: vaak otter. Dat er dus waarnemingen komen van wasbeerhond is bijzaak voor de onderzoeker, dus je vraagt je wel eens af of het aantal waarnemingen veel meer zou stijgen als de camera's bewust op de wasbeerhond worden ingesteld. De afgelopen maanden is een dier vastgelegd bij de Oostvaardersplassen en bij Bant.

Alpenwatersalamander

Bij Landschapsbeheer Flevoland liep dit voorjaar een onderzoek naar het voorkomen van de **Alpenwatersalamander** in Lelystad, omdat wel bekend was dat dit dier plaatselijk voorkwam. Een oproep aan bewoners leverde uiteindelijk 40 onderzoekslocaties op met wel een accent in Karveel-Boeier. Globaal kwam er uit het onderzoek dat de alpenwatersalamander voorkomt in de wijk Archipel en Karveel-Boeier-Golfpark. Een losse waarneming was nog afkomstig uit Oostrandpark.

Amfibieën Heemtuin Lelystad

Tijdens het onderzoek naar de alpenwatersalamander is

ook gekeken in de vijvers van de heemtuin. De alpenwatersalamander is daar niet aangetroffen, maar wel de veel zeldzamere **Kamsalamander**. Net de alpenwatersalamander vast ooit uitgezet.

Op 9 mei is dit gebied nog eens bezocht omdat er vorig jaar **Vroedmeesterpadden** gehoord waren. Op deze warm, vochtige avonden waren nu 3 mannetjes aan het roepen. Deze uitgezette dieren hebben het dus tot nu toe overleefd.

Alpenwatersalamander. (Foto: Jeroen Reinhold)

Wijngaardslak

Een ander dier waar mee gesleept is, is de **Wijngaardslak**. Hebben de romeinen de soort waarschijnlijk naar Nederland gebracht, anderen hebben het dier vast naar Flevoland gebracht. Swifterbant is waarschijnlijk de belangrijkste plaats in Flevoland. In het Swifterbos heeft Jeroen naar deze soort gezocht en wat hem nu vooral opvalt is dat het dier maar in een paar bosvakken te vinden is. De vraag rijst of de soort de kolonisatie nog niet klaar heeft of dat die andere vakken niet interessant zijn voor de soort. De tijd zal leren.

Grote keverorchis

In Flevoland komen best veel orchideesoorten voor, maar sommige vallen erg slecht op: ze zijn of erg klein of niet erg kleurrijk. De **Grote keverorchis** valt onder de laatste categorie. In het kader van het 2021-soortenjaar van het Nationaal Park Nieuwland besloten Wim Boersma, Jeroen Reinhold en Bert Zijlstra even van hun vogelroute af te wijken in het Oostvaardersveld om het **Rond Wintergroen** (plant) ook op die lijst te krijgen. Toevallig stond toen ook de grote keverorchis op die locatie: dat waren meteen twee nieuwe soorten voor de lijst.

Op 17 april zat een **Grote vos** op de bloeiende sleedoorn op het volkstuin complex VMT in het Tuindersbos, naast het Zuigerplasbos. Jan Marbus kwam met deze waarneming.

Op 24 april in de avondschemering kon Bert Zijlstra boven het Karveel te Lelystad z'n eerste 4 **Gierzwaluwen** noteren voor dit jaar .

Grote keverorchis. (Foto: Jeroen Reinhold).

Grote Vos. (Foto: Jan Marbus)

In het rustige Hollandse Hout is het nu, april/mei, heerlijk struinen langs de slenk met verrassend leuke waarnemingen, zoals kleine plevier, oeverloper, bonte vliegenvanger, dodaars, wielewaal (alleen een glimp en gehoord). Insecten, vlinders, zoals oranjetip, citroenvlinder en meer. Bloeiende moerasandijvie, look zonder look en pinksterbloemen. Op die laatste zat "een klein ding! (1 cm) , wat

is dat? Marijke maakt foto, daarvan weer een foto voor telefoon met de ObsIdentify app en blijkt het een pinksterbloemlangsprietmot te zijn, een dagactief nachtvlin-dertje. Ja, ja alleen die naam al. En die app gebruiken we aardig veel, zo leren Marijke en Jan Verbraaken veel bij.

Pinksterbloemlangsprietmot. (Foto: Jan/Marijke Verbraaken)

KNNV winkel

De omzet van de KNNVwinkel van onze afdeling lijdt ook onder de coronamaatregelen. Het uitvallen van markten,

Goudvink. (Foto: Jan Marbus)

landelijke bijeenkomsten en lezingen decimeert de klan-dizie. De verkoopvoorraad is inmiddels flink toegenomen. Behalve de insectenhôtels (klein, rond, € 3.50) en zitmat-jes € 1,-/1.50, liggen er ook heel mooie natuurboeken op de liefhebber te wachten, bijv. over paddenstoelen, mos-sen, fossielen. Er zijn meerdere flora's te koop met als topper de 'dikke' Blamey in cassette, zgan voor € 35 (leden KNNV afd. Lelystad € 30). En voor de specialist ligt er de Digitale Zadenatlas van Nederland € 225. Jan Marbus E: marbusjan33@gmail.com

Meer dan een moment.

Fotografie is de kunst van waarmaken, het vergt geduld en discipline en soms in de zwaarste tijden komt er een magisch moment voorbij. Albert zoekt naar dit soort momenten binnen de natuur. Moeder aarde is het onderwerp en Albert wil haar vastleggen wanneer zij op haar mooist is. In zijn foto's zie je de intense rust die Albert deelt met de natuur. De natuur toont haarzelf in alle openheid aan Albert en Albert op zijn beurt, toont haar aan de rest van de wereld.

In zijn onverzagbare honger om groots te besleiden te creëren is er één foto die al zijn verwachtingen heeft overtroffen. Volcan de Fuego was in dit beeld zijn onderwerp naar keuze – een vulkaan in Guatemala. Albert raakte getroffen door de vulkaan nadat zijn broertje hem een foto had gestuurd van Fuego. Vanaf dat moment leefde Albert naar zijn ideale foto toe. Een beeld van Volcan de Fuego in al zijn glorie. Wie volgde was een periode gevuld met planning, voorbereiding en anticipatie. Op een nacht in maart was het moment daar, Albert nam zijn ideale foto. Het eindresultaat is een compositie met uitzonderende elementen. Volcan de Fuego in al zijn omvang vergezeld door de melkweg. Daar waar de vulkaan vandaan gaat, belichaamt, straalt de melkweg vrede en kalme uit. Na de foto nam Albert een stap terug, het was goed zo, zijn honger was even gestild. Toen de zon op was gekomen nam Albert afscheid en begon hij aan zijn editie. Nog één laatste keer toonde Fuego zijn intensiteit en temperament in een aantal uitbarstingen die volgden.

Volcan de Fuego, ongastvrijheid in zijn schoonheid en nacht, maakte een jaar later wie slachtoffer. Albert besefte de pracht van de natuur, maar blijft zich ook bewust van het gevaar dat in haar schuilt.

Zij blijkt een ontombare gigant.

Ontdek meer:
CameraNU.nl/verhalen

33 | Landschapsfotograaf

Sony Alpha A7R III
+ Sony FE Sonnet T* 55mm f/1.8

 cameranu.nl
Verhalen, voor altijd

Nachtvlinders

Tekst: Bert Zijlstra, Foto's: Ico Hoogendoorn.

Wie kent ze niet? Op een zwoele zomeravond in de tuin, in het bushokje of op de camping in de natuur. Mij vergaat het in elk geval wel zo. Genietend van de schoonheid maar ook zo van: heel interessant maar om nu nog meer soorten te gaan leren kennen: nee.

Lelystad kent een aantal mensen die zich bezighoudt met het inventariseren van nachtvlinders. Dit gebeurt regelmatig thuis in de tuin maar ook op vele andere plekken in Flevoland.

Het bestuderen van nachtvlinders is wat moeilijker dan dagvlinders. Naast het moment van de dag is de verscheidenheid in nachtvlinders veel groter dan bij dagvlinders. Het vangen, en daarna bestuderen, van nachtvlinders kan op verschillende manieren gedaan worden. Eén van de manieren die u in de laatste jaren heeft kunnen zien tijdens de soortenzoekdagen was met een wit laken en een felle lamp. Voor de ‘makkelijke’ inventariseerders is er de lichtval. Een derde mogelijkheid is met smeer. Op de site van de vlinderstichting wordt uitgebreider ingegaan op de diverse technieken.

Van Ico Hoogendoorn ontving ik wat beeldmateriaal en recente telgegevens. Met dit schrijven krijgt u een inkijk-

Kleine voorjaarsuil op smeer.

Nunvlinder.

Januari		
19-jan	10	
20-jan	19	
29-jan	17	
	46	
Februari		
4-feb	14	
19-feb	47	
22-feb	77	
23-feb	79	
24-feb	71	
25-feb	101	
26-feb	28	(op smeer van de 25 ^{ste})
27-feb	8	(op smeer van de 25 ^{ste})
	425	
Maart		
13-mrt	31	
14-mrt	110	
24-mrt	12	
	153	
Eindtotaal	624	

Aantallen nachtvlinders op smeer.

Bosbesuil.

je in de verscheidenheid aan nachtvlinders en hun soms wonderlijke namen.
In het kader van het soortenzoekjaar Nationaal Park Nieuw Land heeft Ico in de eerste maanden van dit jaar een aantal bezoekjes gebracht aan de Hollandse Hout. Voorafgaand aan het inventariseren is smeer aangebracht om nachtvlinders te lokken naar de locatie. Het smeer moet zoet zijn en ruiken. Een beetje alcohol zorgt ervoor dat de nachtvlinder tijdelijk wat suf is en maakt het determineren makkelijker.
In de periode van 19 januari tot 25 maart werden op 14 avonden 624 nachtvlinders op naam gebracht. Afhanke-

Wachtervlinder.

Naam Nachtvlinder	Aantallen
Berkenplatlijf	1
Bosbesuil	27
Dubbelstipvoorjaarsuil	12
Grote voorjaarsspanner	1
Kameleonbladroller	1
Kleine voorjaarsuil	59
Nunvlinder	8
Oranje/Lichte boogbladroller	1
Papegaaitje	1
Populierenvoorjaarsuil	5
Roesje	2
Tweestreepvoorjaarsuil	36
Variabele voorjaarsuil	2
Voorjaarskortvleugelmot	1
Wachtervlinder	452
Windevedermot	1
Zwartvlekwinteruil	14
Eindtotaal	624

Aantallen nachtvlinders per soort.

Berkenplatlijf op smeer

lijk van de weersomstandigheden varieerden de aantallen van 8 tot 110 vangsten. Het aantal getelde soorten was 17.

Wist u dat tijdens de bloeitijd van Wilgenkatjes deze niet alleen bezocht wordt door dag- en nachtvlinders maar ook door veel andere insecten zoals b.v. honingbij, hommelm.

Dubbeltstipvoorjaarsuil op wilgenkatje.

Bent u na dit schrijven enthousiast geworden om wat meer te doen met nachtvlinders. Kijk eens goed in uw eigen omgeving. Het op naam brengen van nachtvlinders is niet altijd makkelijk. De app van waarneming.nl kan helpen bij het naam geven. Controleer de naam en opname op meerdere manieren voor je de waarneming op zeker zet. Nachtvlinders op een niet-openbare plek is mogelijk. Echter is toegang na zonsondergang niet overal mogelijk, en alleen mogelijk met toestemming van de grondeigenaar.

Ria Heemskerk

Zangles & Stemtraining
Koördirectie & koorcoaching
Composities & arrangementen

ria@stem-band.nl

www.stem-band.nl

Neushoorns in de NOP

Tekst en foto's: Gré ter Woord.

Al vanaf 2017 was het me al bekend dat in de NOP in de omgeving van Schokland neushoornkevers verblijven in een grote composthoop op een erf. De neushoornkever (*oryctes nasicornis* l.) is familie van de bladsprietkevers, waartoe ook de meikever en junikever behoren. Oorspronkelijk was de neushoornkever een bewoner van oude bossen met veel vermolmd hout en losse schors. Later was het een bewoner bij houtzagerijen in houtafval- en zaagselhopen. Nu dus ook een cultuurvolger bij de mensen geworden in GFT- composthopen in het meest gecultiveerde plekje van ons land o.a. in de Noordoostpolder. Het is dus een keversoort die zich aan kan passen.

Neushoornkevers habitat in composthoop op een erf.

Als het tijd is om compost te gaan gebruiken ga ik dit jaar in maart en april een dagje weer meehelpen en kijken hoe het met deze beestjes vergaat in die composthoop.

Twee naast elkaar gelegen grote composthopen van elk 2m x 3m en 1 m hoog dus 6m³ die naast GFT afval ook veel houtsnippers en -zaagsel bevatten. Hiervan heeft de ene hoop vers materiaal van maximum 1 jaar oud en de andere hoop bevat 2 jaar oude compost. Per dag kunnen we maar een beperkt deel voorzichtig afgraven en proberen de neushoornkevers en hun larven niet te beschadigen. De oude compost wordt hierna gelijk over de moestuin verdeeld.

Na de eerste paar scheppen komen er al gelijk enorme glanzende roodbruine neushoornkevers te voorschijn. In het vochtigste deel van de oude composthoop zitten vaak meerdere kevers bij elkaar. Duidelijk is het verschil tussen mannelijke neushoorns met de grote naar achter staande kromme hoorn ten opzichte van de vrouwelijke neushoorns met een bescheiden bobbel neusje te onderscheiden. Ook zijn in de wat vochtige gedeelten vele larven van klein tot groot te vinden. De kevers zijn wel 4 cm lang, de larven variërend van 4 cm tot maximum ongeveer 10 cm die wel een vingerdichte in omvang zijn.

Neushoornkever man.

Neushoornkever vrouw.

We stoppen ze even in een grote emmer en dekken deze af met wat compost om uitdroging te voorkomen. Opvallend zijn de sporen aan de pootjes van de kevers, ze blijven hierdoor aan onze handschoenen haken.

De neushoorn kever larven lijken op die van de meikevers. Terwijl deze engerlingen van meikevers (volgens menselijk inzicht) schadelijk zijn voor grasland, zijn de engerlingen van neushoornkevers alleen maar omzetter van GFT, hout - snippers tot compost.

Uit de eitjes gekomen larven hebben geen ogen maar gaan een lang leven tegemoet op de tast in het donker met al-

leen maar eten en verpoppen in deze compost. De larven kunnen de ontstane warmte van het rottingsproces goed gebruiken voor de meerjarige ontwikkeling. Ze eten in een weelde van plantaardig kost mogelijk wel 1-3 jaar lang. Na meerdere vervellingen volgt hierna een verblijf in een zelfgemaakte popkamer onder in de hoop maar deze hebben we niet kunnen vinden. Ze leven ook met bepaalde schimmels samen. Een paar schimmel holletjes hebben we gevonden al waren de kevers die zich daarin bevonden verpulverd mogelijk door mijten of door het bodemleven. Er blijken al kevers aanwezig te zijn in het midden van de hoop. In de zomer zullen alle uitgekomen volwassen ke-

Neushoornlarven in verschillende stadia.

vers zich uit de compost naar boven wurmen. Ze zullen dan haast niet meer eten en gaan de rest van hun leven bovengronds in de nachten zwermen, paren en de vrouwtjes leggen kort daarna eitjes in potentiële nieuwe kraamkamers in augustus of september o.a. in compost achtige hopen. Het leven als imago is vermoedelijk maar slechts een maand.

In $\frac{3}{4}$ van deze grote composthoop zijn wel 76 grote exemplaren kevers gevonden en 123 larven van verschillende grote. De aanwezigheid van grote kevers is een indicatie van een voedselrijke omgeving. Bij gebrek aan voedsel zouden de kevers kleiner zijn met een minder ontwikkelde hoorn, de z.g. hongervormen. Alle kevers en larven die we gevonden hadden gaan diep in een gat in de naastgelegen jongere composthoop. Deze wordt weer afgedekt met het $\frac{1}{4}$ restant van die oude compost (waar mogelijk nog meer neushoornkevers en hun larven in zitten) en dan later weer met pompoenen erop ingeplant na de ijsheiligen.

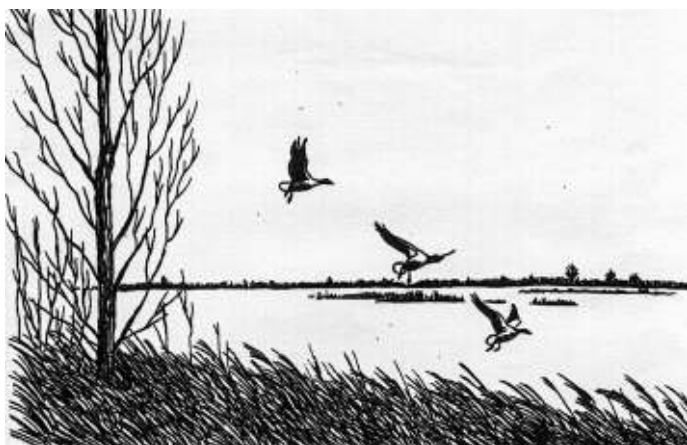
Belangrijk is dat er warmte in de nieuwe behuizing komt. Al zoeken de neushoorns wel de meeste schaduwkant op in zo'n hoop. Dus creëer potentiële composthopen op plekken waar het zonnetje bij kan komen en dekt deze goed af met kruipende beplanting voor schaduw. Neushoornkevers worden vaker aangetroffen in Zuid Nederland. In de Noordoostpolder is dit dan toch een bijzonderheid. Of zijn er nog meer locaties met neushoornkevers in de NOP of elders in Flevoland? Graag uw reactie. *(Noot redactie: U kunt uw waarnemingen sturen naar de redactie.)*

Neushoornkever vrouw met 3 larven in verschillende stadia.

Neushoornkever met luizen of teken. Ook de sporen aan de pootjes zijn te zien.

Nieuws over dier en plant in polderland

Tekst en foto's: Nico Dijkshoorn

We hebben de afgelopen weken voor de verandering eens te maken gekregen met kouder weer dan normaal voor deze tijd van het jaar. (ik gebruik nog de term “normaal” hoewel weerkundigen dat verwerpen omdat er in de tijd van Global Warming geen sprake is van normaal. De huidige temperaturen zijn niet normaal. Daarom spreken zij tegenwoordig liever over warmer of kouder dan “gemiddeld”). Hoe het ook zij: we hebben een periode achter ons met lagere temperaturen dan normaal. Dat was vooral in april aan de orde. Deze maand scoorde bijna 4 graden lager dan normaal en het vroor in de vroege ochtenduren geregeld enkele graden. Vooral aan de grond. Door deze lage temperaturen hebben we nu bij de ontwik-

kelling in de vegetatie te maken met een achterstand van enkele weken.

Voor veel zangvogels die afhankelijk zijn van insecten, rupsjes e.d. voor het voeden van de jongen, zal dit ook een moeizaam broedseizoen zijn. Temeer omdat er op enkele dagen langdurig regen viel. Ook waren er veel dagen met een koude noordenwind.

Vooral de zwaluwen hadden het dit voorjaar moeilijk en zijn deels ook later gearriveerd dan gebruikelijk. Door het slechte weer konden ze moeilijk aan voldoende voedsel komen. Op internet zag ik een foto van minstens zes samengepakte boerenzwaluwen in een nestkom. Op die manier probeerden ze warm te blijven en energie te sparen.

Bij slecht weer proberen de zwaluwen vaak boven de beschutte plassen van Lepelaarplassen, Wilgenbos en Oostvaardersplassen (dans-)muggen te vangen. Die komen ook bij slecht weer blijkbaar toch het water uit. Ook proberen deze zwaluwen in de luwte van de wilgen langs de Oostvaardersdijk aan voedsel te komen. Het is dan ook jammer dat deze winter een groot deel van de wilgen langs de Oostvaardersdijk ter hoogte van de Lepelaarplassen, het Wilgenbos en omgeving gemaal Blocq van Kuffeler zijn gekapt.

Luwteplek langs Oostvaardersdijk.

Dit voorjaar konden we geregeld genieten van heldere luchten afgewisseld met pittige winterse buien. Geregeld viel er hagel en op 7 mei 2021 werden in het zuiden van het land tijdens een zware bui zelfs nog grote vlokken natte sneeuw waargenomen.

Ook voor de grote grazers in de Oostvaardersplassen waren het moeilijke maanden. Er lopen hier nog steeds ruim duizend dieren meer dan volgens het door Provinciale Staten vastgestelde beleidskader en is er nog steeds sprake van ernstige overbegrazing. Bij deze overbegrazing kunnen de edelherten en paarden zich in het algemeen nog redelijk redden, maar de Heckrunderen kwamen ook deze winter al snel in de problemen.

Nog voor de korte winterperiode begin februari was de conditie van de runderen al zo ver gezakt, dat Staatsbosbeheer met bijvoeren moest beginnen. En dat is nu -half mei- nog steeds het geval. Door het koude en schrale weer ligt de grasmat er nog kaalgeschoren bij en zijn de runderen nog steeds grotendeels aangewezen op het verstrekte hooi. En hoewel het nu wat groeizamer weer is, zal dat bijvoeren nog wel enkele weken moeten worden voortgezet.

Heckrunderen op voerplek.

Brandganzen in Oostvaardersplassen april 2020.

Dat er zo lang moet worden bijgevoerd komt ook doordat duizenden brandganzen het zeer korte gras zeer waardeerden en ieder grassprietje, dat de kop opsteekt, afgrazen. De brandganzen zullen medio mei wegtrekken, maar dan keren de grauwe ganzen uit noordelijke en oostelijke streken terug naar de Oostvaardersplassen om hier de slagpenrui door te maken. Zij kunnen dan enkele weken slecht vliegen en zullen vooral langs de kade van het moeras het gras kort houden.

Voor de natuur is deze overbegrazing van de grasvlakte erg ongunstig. Op zich heeft deze kale weidse vlakte

landschappelijk wel iets, maar in Flevoland zijn we een weids landschap wel gewend. Vervelender is dat de dicht getrapte bodem voor veel kleine zoogdieren, amfibieën, insecten en vogels weinig te bieden heeft. De natte graslanden grenzend aan het moerasgedeelte vormen hierop een plezierige uitzondering. Hier komen in de winterperiode wel grote aantallen kieviten en goudplevieren voor. Dit is te danken aan de ondiepe plassen, slikvelden en drassige graslanden. Blijkbaar zijn deze wel rijk aan bodemleven.

Maar vanaf de Praambulten is niets te merken van broedende weidevogels zoals kievit, tureluur, grutto, wulp e.d. Waarschijnlijk bieden de natte graslanden voor deze vogels meer mogelijkheden. Van deze vogelrijkdom konden we dit voorjaar niet genieten, want tot op heden (14 mei 2021) bleef de Driehoek met observatiehut De Zeearend, wegens enkele achtergebleven Heckrunderen, voor bezoekers gesloten.

Op de droge overbegraasde grasvlakte ontbreken prooidieren als muizen en kikkers en is de kale grasvlakte een groot deel van het jaar weinig aantrekkelijk voor foeragerende kiekendieven, buizerds, torenvalken, zilverreigers e.d. Vorig jaar was er even sprake van een wat ruigere vegetatie. Daar reageerden de vogels direct op, maar aan het begin van de winter was het al weer snel gedaan met deze vogels.

Dat het slecht gesteld is met de broedvogels op de open grasvlakte is na alle discussies over afschot van grote grazers redelijk bekend. Dat het ook slecht gaat met veel instandhoudingssoorten N2000 in het moeras is minder bekend. Staatsbosbeheer laat jaarlijks onderzoek doen naar de belangrijkste soorten en doet daar ieder jaar verslag van. Deze rapporten krijgen echter weinig aandacht. Dat is vreemd, want de ontwikkelingen zijn zeer verontrustend. In de betere tijden broedden er ruim 5000 aalscholvers in de Oostvaardersplassen. Vorig jaar waren het er nog slechts ca. 100. In de zeventiger jaren vormde de broedkolonie lepelaars met ruim 300 broedende lepelaars de belangrijkste kolonie van Nederland. Nu broeden er (vrijwel) geen lepelaars meer in de Oostvaardersplassen. De roerdomp is vrijwel geheel als broedvogel uit de Oostvaardersplassen verdwenen, evenals de blauwe kiekendief. Met de bruine kiekendief gaat het nog redelijk goed, maar deze broedt vrijwel alleen nog in het oostelijk deel van het “moeras”. Het “symbool” van Flevoland foerageert tegenwoordig wel intensief boven de rietvelden van het westelijk deel. Dit schijnt te danken te zijn aan de talrijke door edelherten uitgelopen paadjes, waardoor het rietland een opener karakter heeft gekregen en prooidieren gemakkelijker te vangen zijn. Maar deze paadjes hebben het rietland wel ontsloten voor de vos en daarmee minder veilig gemaakt voor de bodembroeders. Ook de aanwezigheid van meerdere (jonge) zeearenden heeft naar het lijkt tot een verschuiving en verslechtering

van de broedresultaten geleid.

Ook de komende moerasreset zal gevolgen hebben op de vogelpopulatie. Aan deze gevolgen is in het Natura 2000-beheerplan uitvoerig aandacht besteed. Door het enkele jaren droogleggen van het moeras zullen veel vogels naar andere gebieden binnen Nederland en daarbuiten moeten uitwijken.

Hoewel het beheerplan al dateert uit 2014 is de moerasreset nog steeds niet echt tot uitvoering gebracht. De droge en hete zomers van 2018, 2019 en 2020 hebben in de nazomer wel lage waterstanden opgeleverd, maar deze gedeeltelijke droogval kwam te laat voor goede ontkieming en ontwikkeling van het riet.

De waterstand in het westelijk deel kon tot voor kort nog niet tijdig en versterkt omlaag worden gebracht omdat de gaten in de scheidingskade tussen het oostelijk en westelijk deel nog niet waren gedicht. Ook moesten er nog geulen en verdiepingen voor de opvang van vis worden gegraven.

Eind vorig jaar waren deze voorzieningen gereed en werd een daadwerkelijk begin gemaakt met de moerasreset. Maar het verlagen van het waterpeil wil niet echt vlotten. Waarschijnlijk heeft de in de kade geplaatste nieuwe stuw te weinig capaciteit en wordt de afstroming van water te veel geremd door het achterliggende slibopvanggebied.

De waterstand was begin mei zo ver gezakt dat bij een harde wind delen van Grote plas plaatselijk en tijdelijk droogvielen. Meestal slechts enkele uren en sterk afhankelijk van windrichting en -sterkte. En dat is uiteraard te kortstondig voor ontkieming van het rietzaad. Het rietzaad verspreidt zich in februari en maart en moet dan een gunstige vestigingsplaats vinden. En na ontkieming mogen de kwetsbare rietplantjes de rest van het groeiseizoen niet meer met de voeten in het water komen te staan. De kans op vestiging van riet lijkt mij dit jaar dan ook uiterst klein.

Eind jaren tachtig is een dergelijke drooglegging wel succesvol geweest, maar toen werd de gehele Grote plas enkele jaren volledig drooggelegd en dat zit nu niet in de plannen.

Een Natura 2000-beheerplan is normaliter zes jaar geldig. Daar is voor de Oostvaardersplassen een uitzondering op gemaakt zodat men de resultaten van de moerasreset in het nieuwe beheerplan zou kunnen verwerken. Door de vertraging in de uitvoering van de moerasreset zal dat moeilijk worden.

En daar fietsen de plannen van Oostvaardersoeverers nog eens doorheen. Een zeer interessant project om de Natura 2000-gebieden Markermeer, Oostvaardersplassen en Lepelaarplassen met elkaar te verbinden. Ik heb deze plannen

vanaf het begin toegejuicht, maar Rijkswaterstaat, Provincie en Waterschap nemen het met elkaar verbinden nogal letterlijk. Ik heb het waterhuishoudkundig met elkaar verbinden altijd onrealistisch gevonden omdat de waterstanden in de Oostvaardersplassen en Lepelaarplassen ruim vier meter lager liggen dan het waterpeil van het Markermeer.

Ik ben altijd voorstander geweest van de aanleg van strandjes, vooroevers, eilandjes en ondieptes langs de Oostvaardersdijk. En dus op deze manier de onnatuurlijke harde scheiding van land en water te verzachten. De aanleg van de strandjes en eilandjes van Trintelzand en Marker Wadden hebben aangetoond dat deze van grote waarde zijn voor de natuur. Rijkswaterstaat en Provincie lijken echter geen voorstander te zijn van eilandjes en vooroevers. Ze willen iets anders dan Trintelzand en Marker Wadden. En ze zijn van mening dat het water langs de Oostvaardersdijk te diep is voor de aanleg van eilandjes. Maar ook het profeilandje Ierst is aangelegd in een dieper deel van het Markermeer en zeker dit eilandje heeft aangetoond uiterst waardevol voor grote aantallen vogels te zijn.

Het afwijzen van eilandjes en vooroevers langs de Oostvaardersdijk vind ik dan ook een gemiste kans. Voor het project Oostvaardersoever is 50 miljoen euro gereserveerd en daar moet toch best iets mee te doen kunnen zijn. Te meer omdat binnenkort begonnen wordt met het uitbaggeren van de vaargeul Amsterdam-Lemmer. Veel van de vrijkomende materialen zouden kunnen worden ingezet voor de aanleg van vooroevers en eilandjes. Maar ook hier geldt: je moet wel willen.....

Volgens de nu in ontwikkeling zijnde plannen wil men water uit het Markermeer laten instromen bij de Oostvaardersplassen en Lepelaarplassen. Dit water zal er dan weer uitgepompt moeten worden. Op die manier hoopt men voedselrijk water naar het Markermeer over te brengen en mogelijkheden te creëren voor vissen, zodat die kunnen uitwisselen tussen Markermeer, Oostvaardersplassen en Lepelaarplassen.

M.i. niet realistisch en ook niet duurzaam. Daarbij speelt dat de waterhuishouding van de Oostvaardersplassen als bepalend is gebleken voor de ontwikkelingen in dit Natura 2000-gebied. De Oostvaardersplassen mogen niet ondergeschikt worden aan Oostvaardersoever.

De plannen voor Oostvaardersoever moeten nog nader worden uitgewerkt. Concreter zijn de plannen van het Flevolandschap om na dit broedseizoen (augustus) de eilandjes in de Grote plas van de Lepelaarplassen meer body te geven. Dit natuurgebied is in feite al voor het droogvallen van Zuidelijk Flevoland ontstaan. Nog voor het droogvallen van Zuidelijk Flevoland zijn op korte afstand van het gemaal de Blocq van Kuffeler enkele zandwinputten gegraven. Die zijn nu nog terug te vinden in de Lepelaarplassen en het nabijgelegen natuurterrein Het Wil-

genbos. De enkele tientallen meters diepe putten zijn nog voor het droogvallen van deze polder weer volgespoten met onbruikbare klei en veen. Het streven was deze putten zo danig vol te spuiten, dat na het droogvallen van de polder deze gaten volledig met grond zouden zijn opgevuld en dit deel van Flevoland min of meer normaal zou kunnen worden ontgonnen. Na het droogvallen bleken de gaten toch nog waterhoudend. De tussen uitgestrekte rietvelden en jonge wilgenbossen gelegen plassen bleken een belangrijk rustgebied te zijn voor grote aantallen watervogels.

Het slib in deze plassen was uitermate slap. De bodem was onpeilbaar. We noemden het "dik water". In de Middelste plas en Grote plas was voldoende slib gespoten om hier eilandjes te vormen. In de beginjaren was het effect van de broedende en ruiende grauwe ganzen nog beperkt en kon riet zich op deze eilandjes en langs de randen van de plassen handhaven. Een goed biotoop voor de toen in Nederland nog zeldzame lepelaar. Al in 1971 werd hier het broeden van lepelaars vastgesteld.

In latere jaren werd het riet door de ganzen zwaar begraasd en verdween het goede broedbiotoop.

Het eiland in de beschutte Middelste plas bleef redelijk intact, maar de eilandjes in de Grote plas hadden het tijdens stormen zwaar te verduren en werden in de loop der jaren steeds kleiner. Vooral het eilandje op betrekkelijk korte afstand van de observatiehut was de laatste jaren nog maar enkele vierkante meters groot. Door kleinschalige beheermaatregelen wist het Flevolandschap dit minieme eilandje overeind te houden. Ondanks de geringe oppervlakte van het eilandje zagen jarenlang nog enkele blauwe reigers kans op dit eilandje te broeden. Een nogal riskante onderneming, want er zijn prachtige foto's van jonge blauwe reigers in het nest die angstig zitten af te wachten of zij aan de beurt zijn om als prooi te dienen van de zeearend die op enkele meters afstand van de nesten de zaak zit te bekijken.

Het is fijn dat er nu voldoende geld is om het herstel van de eilanden grootscheeps aan te pakken.

Ook het weer blijft boeiend. De weersverwachtingen voor de komende twee weken duiden op wisselvallig weer met gematigde temperaturen. Er wordt vrij veel neerslag verwacht. Wordt dit het beeld van de komende zomer of gaan we weer periodes met droogte en hoge temperaturen tegemoet?

Ik wens u een goede zomer toe.

Nico Dijkshoorn.

(twitter: @NicoDijkshoorn1)

14 mei 2021.

Heemtuin Stadspark Lelystad

Tekst en foto's: Jan Marbus

In het Stadspark van Lelystad ligt al sinds 1978 een apart stukje grond dat extra rijk is aan allerlei soorten inheemse planten. Om die rijkdom mogelijk te maken is een combinatie van grondsoorten gerealiseerd. De hoofdmoot bestaat uit zand. Daarnaast is er een kleideel en een klein gedeelte met venige grond. De basisgedachte bij de aanleg was 'een voorbeeldige tuin maken': laten zien welke leuke wilde planten heel geschikt zijn voor je eigen tuin.

Geen wonder dat er dus veel stinzenplanten in de heemtuin staan. En die hebben weer volop gebloeid. Vooral de vingerhelmbloem (=voorjaarshelmbloem=vogeltje op krukje) doet het uitbundig. En nu is het de tijd van de orchideeën. Elk jaar staan er een tiental en soms meer. Ze zijn bekend om hun grillige verschijning. Evengoed is het in de heemtuin een komen en gaan van soorten. Om onduidelijke reden verdwijnt een soort, terwijl andere soorten zich erg thuis blijken te voelen. De blauwe knoop bijv. doet het prima. Kom in augustus maar naar de massale bloei kijken en alle vlinders die daarvan profiteren. Maar rapunzels zijn we kwijt geraakt en de aardaker gaat ook niet geweldig. En daar zit nou juist de uitdaging van het werken in de heemtuin: proberen een zo rijk mogelijke plantenwereld bij elkaar te krijgen (met alle beestjes die dat met zich meebrengt).

Het is een leuke gevarieerde groep vrijwilligers die wekelijks in de tuin actief is. Vanwege corona-maatregelen is er de laatste tijd veel in los verband gewerkt. Maar de donderdagmorgen blijft het moment dat het meeste werk verzet wordt. En in deze tijd van het jaar is dat vooral wieden. In het winterhalfjaar is het meer snoeien. Dat is ook de tijd dat de tuin verrijkt wordt met micro- landschapselementen zoals een stronkenwal of een plantenmuur. Dit voorjaar is een kruidentuin aangelegd. Dankzij een gift van de heemtuin Enkhuizen (mec. De Witte Schuur) beschikken we over mooie naambordjes met veel informatie over de betreffende plant. En het geeft veel voldoening zo'n nieuw deel aan de tuin toegevoegd en de bezoekers te zien die daar voor hun lol komen kijken. Hoe teleurstellend is het dan dat je merkt dat soorten compleet weggehaald worden. De pol bieslook en maggi waren foetsie na 3 weken. Het plukken van daslookblad en Italiaanse aronskelk voor consumptie is te dulden. Daar lijdt de tuin niet onder. Kwalijker is de rommel die na lange zomeravonden achterblijft als de picknicktafel ontmoetingsplek is geweest. Door de weeks kom je allerlei bezoekers tegen die de bloei van sommige soorten volgen of insecten komen fotograferen. Zo biedt de heemtuin elk wat van zijn gading.

En lijkt het je leuk om met zo'n ploegje (5-10 pers.) af en toe wat met planten bezig te zijn – tot lering ende vermaak- ? Onze werkgroep kan wel versterking gebruiken.

Kom eens langs op donderdagmorgen of ga gewoon daar eens kijken. Er is veel te zien.

Heemtuin in winterse sferen. (Foto: Jan Marbus)

Bloeiende Kievitsbloemen. (Foto: Jan Marbus)

Geschonken naambordjes bij planten. (Foto: Jan Marbus)

Rare jongens die vogelaars !?

Tekst en tekening: Natureluur (naam schrijver bij de redactie bekend)

Let op het uitroepteken en het vraagteken. Want deze stelling is zowel een opmerking als een vraag. Het begint er al mee dat het bijna altijd mannen zijn die aan “vogelen” doen. De vrouwen zijn verreweg de minderheid, zeker onder de zgn. “twitchers”, de soortenjagers.

Eigenlijk kan je twee soorten vogelaars onderscheiden: de “gewone” en de twitchers. Gewone vogelaars vinden het leuk om, veelal in hun eigen omgeving, naar vogels te kijken, met een groep op excursie te gaan en/of vogels te inventariseren. En rekening houden met natuur en milieu. Deze groep bestempel ik niet als raar. Gewoon een leuke hobby beoefenen. Deze column gaat over de tweede groep.

Twitchers gaan een of meer stappen verder: ze rijden c.q. racen heel Nederland door als er ergens een bijzondere vogel zit. De plek waar dat vogeltje zit wordt dan bestormd door vogelaars, behangen met allerlei spullen en apparaten. Zo nodig worden landbouwgewassen vertrapt en andere dieren verstoord om maar die ene vogel te scoren. En zit er ergens anders nog wat, dan worden weer vele liters benzine verstookt om naar een andere kant van Nederland te racen. Een karikatuur? Natuurlijk, maar wel met stevige grond van waarheid.

Jaren geleden hadden we een bijeenkomst in het bezoekerscentrum in de Oostvaardersplassen. Op enig moment

kwamen een groot aantal auto's aan racen, ze stopten met piepende remmen en de mannen (ja hoor) renden behangen met apparatuur het pad op naar de hut de Zeearend. Zo nodig buffelden ze andere mensen aan de kant. Opzij, opzij, opzij. We keken elkaar vragend aan: wat is hier aan de hand? Een van de boswachters van SBB kreeg een telefoontje: er was een Kuifaalscholver gesignaleerd vanuit de hut. Toen we klaar waren zijn we die kant maar eens opgelopen. De eerste twitchers kwamen al weer terug. Ze zeiden: hij zit er nog maar je kunt hem bijna niet zien. Er zat inderdaad ver weg een klein zwart stipje in een boom. Dat moest die dan zijn. Je kon er geen Kuifaalscholver in herkennen. Jippie!

En zo gaat het vaak. Er komt een melding. De mannen laten alles uit hun vingers vallen, racen naar locatie in de hoop op

Natuurlijk zijn er ook soortenjagers die het rustig aan doen en grenzen stellen en hanteren. Die hebben vaak een “levenslijst” waar alle (zelf) waargenomen vogels op staan. Sommigen hebben ook een “jaarlijst”. Maar er is ook een categorie die de vogelaars een vervelende naam bezorgd bij “gewone natuurliefhebbers” en terreinbeheerders. Maar gelukkig houden steeds meer twitchers zich aan de gedragsregels van de Dutch Birding Association (hoezo Nederlands?).

Sommigen gaan nog wat verder: die maken ook nog er een wedstrijd van. Zo is er de wedstrijd wie in een bepaald jaar de meeste soorten “scoort” in Nederland en er worden ook zgn. “big days” georganiseerd. Zo was er begin mei een op Texel. Een team van vogelaars probeert dan op één dag andere teams te overtreffen in het aantal gescoorde vogelsoorten.

Heb ik hier een mening over? Ja. Zelf kan ik niet zo veel begrip opbrengen voor mensen die milieuschade toebrengen en een wedstrijd maken van vogels kijken. Je gaat dan denk ik aan de essentie van natuurbeleving voorbij. Ik heb al een aantal keren per ongeluk op de kleine of grote Praambult tussen twitchers gestaan. Sommigen zijn sociaal en vertellen wat er aan bijzonders zit en je mag dan even een blik door hun telescoop werpen. Maar andere gaan helemaal voor “solo”. Ik ben al een paar keer behoorlijk afgesnauwd als ik wat vroeg. Nee, daar heb ik geen begrip voor. Anderzijds houd ik zelf wel een lijst bij van alle vogels die ik in mijn leven heb gezien in mijn natuurlogboek. Vind ik gewoon leuk. Bij elke waarneming hoort dan ook een herinnering aan een situatie of excursie en daar gaat het me om. Ben ik nu ook een twitcher?

Bij de KNNV hebben we soms ook vogelexcursies naar andere gebieden. Maar dan carpoolen we en houden we rekening met natuur en milieu. En het zijn uitzonderingen, de “krenten in de pap”. Laten we daar maar op die manier mee doorgaan.

*Altijd iets te
**zien en te beleven in de
Flevolandse natuur***

Kijk voor al onze activiteiten op
www.flevo-landschap.nl/activiteiten

Natuur dichtbij

**HET FLEVO
LANDSCHAP**